

پس از ظهور، چه مدتی طول خواهد کشید تا حکومت عدل برقرار شود؟

بعد از ظهور حضرت مهدی(عج) چه مدت زمان طول خواهد کشید تا حکومت عدل برقرار شود؟ آیا بعد از استقرار حکومت آن حضرت فقیر یا ستمگری در جامعه یافت می شود؟ آیا در آن زمان گناهی صورت نخواهد گرفت؟

بعد از ظهور حضرت مهدی(عج) چه مدت زمان طول خواهد کشید تا حکومت عدل برقرار شود؟ آیا بعد از استقرار حکومت آن حضرت فقیر یا ستمگری در جامعه یافت می شود؟ آیا در آن زمان گناهی صورت نخواهد گرفت؟

*پنهان کاری امام حسن عسکری(ع) درباره امام مهدی(عج) چگونه با وجوب معرفت امام سازگار است؟

امامت در تفکر اسلامی اهمیت بسیاری دارد. از تعالیم قرآن به دست می آید که مقام امامت برتر از مقام نبوت است؛ زیرا خداوند پس از آن که ابراهیم (ع) را در زمان نبوتش مورد آزمایشهای گوناگون قرار داد، به وی منصب امامت داد: "به یاد آور هنگامی را که پروردگار ابراهیم او را به آزمون هایی آزمود و وی آن آزمونها را به اتمام رساند، خداوند فرمود تو را پیشوای مردم قرار دادم". ابه خاطر همین جایگاه منبع امامت است که گزینش انتصاب امام از توان عقل بشر بیرون و یک امر الهی است. به همین جهت اختلاف شیعه و سنی در این مسئله تنها اختلاف درباره مصداق امام نیست، که بعضی ها تصور می کنند. تعریف امامت در نزد دو گروه کاملاً متفاوت است. امامت از دیدگاه شیعه مسئله ای کلامی و از اصول دین است؛ زیرا اعتقاد به انتصاب امام از سوی خداوند دارد، ولی اهل تسنن ان را مسئله ای فقهی و از فروع دین می دانند؛ چون به انتخاب امام از طرف مردم اعتقاد دارند.

در احادیث اسلامی، امامت و امام شناسی جایگاه والایی دارد. پیامبر اکرم (ص) می فرماید: "کسی که بمیرد و امام زمان خود را نشناخته باشد، به مرگ جاهلیت مرده است". ۲ از این روایت و سایر روایت هایی که به همین مضمون وارد شده است، وجوب شناخت امام و امام شناسی فهمیده می شود؛ زیرا فهم عمیق و کامل از توحید بدون شناخت از طریق امامت (با تعریف شیعه) ممکن نیست. ۳ فهم صحیح از اصول عقاید دینی تنها از طریق امامت حاصل می شود. از این رو آنان که از این طریق دور افتاده اند، در فهم مسائل اساسی و اصول دین به انحراف رفته اند.

اما مراد از این شناخت، رؤیت با چشم و چهره به چهره نیست. هم چنان که مراد از پیامبر شناسی، دیدن و مشاهده صورت ظاهری پیامبر نیست. شاید بتوان گفت که رؤیت جسم امام کمترین نقش را در شناخت او دارد. از این رو او پس قرنی با وجود این که در تمام عمرش حتی یک بار هم پیامبر اکرم (ص) را ندید، ولی از معرفت بالایی نسبت به رسول خدا (ص) برخوردار بود. پیامبر خدا (ص) از وی بسیار تعریف و تمجید نمود. ۴ حدیث "او پس بهترین تابع است" را محدثین و دانشمندان شیعه و اهل سنت از پیامبر خدا (ص) روایت کرده اند. ۵ چنین شخصیتی بعد از رحلت رسول خدا (ص) همواره از شیعیان و ارادتمندان امام علی (ع) بود و در جنگ صفین در رکاب آن حضرت به شهادت رسید. در مقابل افرادی چون ابوجهل و دیگر کفار که همیشه در کوچه و بازار پیامبر (ص) را می دیدند، از شناخت آن حضرت نصیبی نداشتند و همواره به دنبال آزار و اذیت و حتی در صد کشتن آن حضرت بودند. همچنین بودند کسانی که امام را بسیار می دیدند، ولی شناخت حقیقی نداشتند و پیدا نکردند و حتی قاتل امام شدند.

پس مشاهده جسم و بدن امام، نقشی در شناخت امام ندارد؛ زیرا شناخت امام به معنای شناخت حقیقت امامت و مقام و منزلت او در پیشگاه خداوند، شناخت جایگاه امام در جهان هستی، شناخت وظایف و تکالیف خود در مقابل امام است. به عبارت دیگر یعنی درک این که امام دارای مقام عصمت و وارث پیامبر و جانشین او است و اطاعت او، اطاعت خدا و پیامبر و برطرف کننده هر گونه شک و حیرت است. ۶ شناخت این که امام و پیامبر از یک نور آفریده شده اند. چنان چه پیامبر اکرم (ص) فرمود: "خداوند تعالی من و علی را از یک نور آفرید". ۷ شناخت این که امام ترجمان وحی الهی و بیان گر حقایق قرآنی، یگانه زمان و معدن پاکی و قداست است. ۸

پس باید گفت که امام حسن عسکری (ع) به هیچ وجه مردم را از شناخت امام به معنایی که گفته شد منع نکرد. بلکه ایشان به عللی تنها درباره دیدن فرزندش محدودیت ایجاد کرده بود. از جمله به خاطر ترس از دشمنان که مبادا او را به شهادت برسانند و هم چنین به علت این که به تدریج زمینه را برای غیبت امام مهدی (ع) فراهم سازند. البته این محدودیت هم برای همه نبود و برخی از خواص شیعه، توفیق زیارت حضرت را پیدا می کردند.

پی نوشت ها:

۱. بقره، ۱۲۴.

۲. تفتازانی، سعد الدین، شرح المقاصد فی علم الکلام، ج ۵، ص ۲۳۹، چاپ اول، منشورات شریف رضی، قم، ۱۴۰۹هـ. ق؛ مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۷۶، مؤسسة الوفاء، بیروت، ۱۴۰۴هـ. ق؛ حر عاملی، محمد بن الحسن، اثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، ج ۱، ص ۱۱۲، دار الکتب الاسلامیه، تهران، ۱۳۵۷ش.

۳. مفید، محمد بن محمد نعمان، الحکایات، ص ۲۲، چاپ دوم، دار المفید، بیروت، ۱۴۱۴هـ. ق؛ علم الهدی، سید مرتضی، الشافی فی الامامة، ج ۱، ص ۴۹، چاپ دوم، مؤسسة الصادق، تهران، ۱۴۱۰هـ. ق.

۴. قمی، عباس، سفینه البحار، ج ۱، ص ۱۹۹، چاپ دوم، اسوه، قم، ۱۴۱۶هـ. ق.

۵. نیشابوری، مسلم بن الحجاج، صحیح مسلم، ج ۱، ح ۱۸۱، دار الفکر، بیروت، بی تا.

۶. بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۹۳

۷. قندوزی حنفی، شیخ سلیمان، ینابیع الموده، ص ۲۵۶، مؤسسة الاعلمی، بیروت، ۱۴۱۸هـ. ق.

۸. صدوق، عیون اخبار الرضا، ج ۱، ص ۱۷۱، منشورات اعلمی، تهران، بی تا.

*بعد از ظهور حضرت مهدی (عج) چه مدت زمان طول خواهد کشید تا حکومت عدل برقرار شود؟

ایمان به ظهور امام زمان (عج) و وقایع پس از آن، از جمله مصادیق ایمان به غیب است که پذیرش و شناخت ویژگی‌های آن، جز از راه تعبّد و استفاده از متون نقلی معتبر، میسر نیست. ۷ لکن، از آن جا که اغلب احادیث و روایات، در گذر زمان، دست خوش بلایایی چون تقیه از سوی شیعیان و یا جعل و تحریف از سوی دشمنان، فراموشی یا عدم دقت در ضبط، توسط راویان، گشته و با نبود امکانات چاپ و نگه داری، فرسوده و نابود شده‌اند، شناخت کامل جزئیات حوادث قبل و پس از ظهور آن گونه که مطلوب طبع حقیقت جوی شیعیان و منتظران است، امکان ندارد. به خصوص که در این راستا به برخی تعارضات غیر قابل جمع در روایات نیز برخورد می‌کنیم. از این رو پاسخ به سؤال فوق، به خصوص قسمت اول آن، به صورت ظن و گمان است و برای پاسخ به سؤال نیاز به تحلیل آن به چند قسمت مجزاست، لذا پاسخ هر قسمت، به طور جداگانه در زیر می‌آید:

بعد از ظهور حضرت مهدی (عج) چه مدت زمان طول خواهد کشید تا حکومت عدل برقرار شود؟ امام باقر (ع) می‌فرمایند: "امام دوازدهم (عج) هشت ماه تمام، شمشیر بر دوش نهاده و دشمنان خدا را می‌کشد تا این که خدا خشنود گردد. ۸ بنا بر روایاتی که در اختیار ما وجود دارد ایشان در مکه ظهور نموده و پس از این که یاران و خواص ایشان به او پیوستند، به سمت عراق و سپس شام (سوریه فعلی) و بعد به سمت بیت المقدس حرکت می‌کنند و پس از آن سایر بلاد اروپا و ترکیه و چین و افغانستان و سایر ممالک به تسخیر ایشان درآمده و حکومت عدل، پس از هشت ماه درگیری پیوسته، برقرار می‌گردد و صلح و امنیت جهانی فراگیر می‌شود. ۹ در باره مدت حکومت ایشان نیز اختلاف فراوانی در روایات دیده می‌شود:

۱۹ سال و چند ماه، ۷ سال، ۴۰ سال، ۱۰ سال و ۳۰۹ سال که هر سال آن برابر ۲۰ یا ۴۰ سال است و گفته شده است پس از شهادت یا وفات آن حضرت، ۴۰ روز خواهد گذشت تا که قیامت بر پا شود ۱۰ و بساط زمین و آسمان برچیده شده و مهیای برپایی قیامت می‌گردد.

*آیا بعد از استقرار حکومت آن حضرت فقیری یافت می‌شود؟

وقتی حضرت (عج) قیام می‌نمایند و حکومت عدل برقرار می‌شود، زمین گنج‌های معدنی و روییدنی خود را در اختیار حضرت (عج) قرار داده و حقوق مستضعفان و فقرا نیز از ثروت مندان و ظالمان گرفته و عادلانه بین همه تقسیم می‌گردد، تا آن جا که هیچ فقیری باقی نمی‌ماند و موردی برای مصرف صدقات و زکوات یافت نمی‌شود. امام صادق (ع) می‌فرمایند: "جهان با پیاده شدن عدالت خرم می‌شود، آسمان باران هایش را فرو می‌ریزد، درختان، میوه‌های خود را آشکار نموده و زمین گیاهان خود را بیرون می‌فرستد و برای ساکنان خود آرایش می‌کند." ۱۱ امام زمان (عج) به منادی دستور می‌دهد که در میان مردم اعلام کند که

هر کس نیازی به مال دارد، برخیزد. از میان مردم کسی بر نمی‌خیزد، مگر يك نفر که می‌گوید: من (محتاجم). پس قائم (عج) به او می‌گوید: "برو پیش کلیددار و بگو مهدی (عج) به تو دستور می‌دهد که مالی به من بدهی". کلیددار می‌گوید: "جامه ات را بیاور". جامه‌اش را می‌گسترده و درون آن را پر می‌کند. هنگامی که آن را بر دوش می‌گیرد، پشیمان می‌شود و می‌گوید: "چرا در میان امت محمد (ص) من از همه آزمندتر باشم؟! چرا آن عفت نفس عمومی را من دارا نباشم؟! آن گاه مال را به کلیددار تحویل می‌دهد، اما پذیرفته نمی‌شود، و مهدی (عج) می‌گوید: "آنچه را که ما عطا کردیم، پس نمی‌گیریم". ۱۲

رسول اکرم (ص) می‌فرماید: "مردم دنبال کسی می‌گردند که از آنها (صدقه‌ای) و هدیه‌ای را بپذیرد، زکات مالشان را جدا می‌کنند، لکن کسی را نمی‌یابند که آن را بپذیرد؛ زیرا همه به واسطه‌ی فضل الهی بی‌نیاز شده‌اند". ۱۳

*آیا بعد از استقرار حکومت آن حضرت (عج) ستمگری در جامعه یافت می‌شود؟

شاخصه‌ی حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) برقراری صلح و امنیت و عدالت در سراسر گیتی و برچیدن بساط فساد، تباهی، ظلم، جور، جنایت و ستمگری است، چنان که هدف اساسی تمامی انبیا نیز همین بوده است، لکن موفقیت آن بزرگواران در زمان خودشان و اوصیای آنها پس از ایشان، چندان چشمگیر نبود، ولی برقراری صلح و امنیت جهانی بخشی از وعده‌های تمامی آنها بوده و فطرت پاک همه‌ی انسان‌ها، در طول تاریخ نیز، در انتظار چنین ایامی، با این خصیصه عالی بوده‌است.

پس، از آن جا که خداوند تبارک و تعالی و انبیا و اوصیا، معصوم اند و هیچ گاه حُلف وعده نکرده و بی‌جهت مردم را امیدوار ننموده و منتظر نگه نمی‌دارند، حتماً این وعده محقق خواهد شد، آن هم با این ویژگی چشمگیر متعالی. بلکه می‌توان تحقق آن روزگار رهایی را، هدف آفرینش انسان قلمداد نمود. روزی که با رحمت الهی همه، امت واحده گشته و تحت پرچم توحید درآمده و کفر و شرک و نفاق برچیده می‌شود. ۱۴ احادیثی که صراحتاً یا تلویحاً به این امر اشاره دارند بسیار فراوانند؛ از جمله: امام عسکری (ع) به فرزندشان (عج) می‌فرماید: "فرزندم! گویی تو را می‌بینم، هنگامی که نصرت خدا بر تو نازل شده و فرج هموار شده و شکوه و عظمت تو اوج گرفته... در این هنگام فجر دولت حق می‌دمد و تاریکی باطل از صحنه‌ی گیتی برچیده می‌شود. خداوند با دست تو کمر ستمگران را می‌شکند، شعایر دین را باز می‌گرداند، آفاق جهان را روشن می‌سازد، آرامش و صلح را از کران تا کران برقرار می‌کند... دشمنان خوار و زبون و دوستان عزیز و پیروز می‌شوند. در روی زمین از ستمگران، جنایتکار و منکران طغیانگر و دشمنان تجاوزگر و مخالفان عنادگر احادی باقی نمی‌ماند؛ زیرا هر کس به خدا توکل کند، خداوند او را کفایت نماید، همانا خداوند امر خود را به پایان می‌رساند و وعده و قضای حتمی خویش را محقق خواهد نمود. همانا خداوند برای هر چیزی تقدیری قرار داده است. ۱۵،۱۶

*آیا بعد از استقرار حکومت آن حضرت گناهی صورت نخواهد گرفت؟

مهم ترین عامل صدور گناه از انسان طمع و حرص او به اندوختن مال دنیا و احساس نیاز انسان به متاع دنیا است.

وقتی انسان به قدر کفایت از مال و ثروت بهره‌مند گشته و عزت و آبروی اجتماعی بیابد و بینش او الهی شود و دنیا و متاع آن برایش بی‌ارزش گردد و به یقین برسد که تمامی وعده‌های الهی حق‌اند و - گرچه دیگران نخواهند و نپسندند و در سر راه تحقق آن مانع بتراشند - بالاخره محقق خواهند شد. اگر انسان به یقین برسد که معاد و حساب و کتابی در کار است و بهشت و آنچه در آن است قابل مقایسه با عمر دنیا و آنچه در آن است نبوده، دیگر انگیزه‌ای برای ارتکاب گناه باقی نمی‌ماند. به خصوص که بنا بر برخی روایات و استدلال‌های برخی محققان فرزانه، عمر ابلیس نیز با قیام حضرت (ع) تمام خواهد شد و به استناد برخی روایات آن ملعون به دست نبی اکرم (ص) در بیت المقدس ذبح خواهد شد و تسویلات و وسوسه‌ها و تزیین‌های او هم منقطع می‌گردد، ۱۷ از طرف دیگر، موانع بی‌شماری مثل حکومت عدل فراگیر که رهایی از عدالت آن امکان ندارد، محیط امن و امان و سالم و عدم پذیرش فساد و تباهی و گناه از طرف عموم مردم، مانع صدور گناه خواهد بود، پس انگیزه، مفقود و مانع، موجود می‌شود. لذا گناه صادر نمی‌شود، در این زمینه نیز احادیث فراوان است، از جمله:

امام صادق (ع) آن دوران را این گونه توصیف می‌کنند: "روابط نامشروع، مشروبات الکلی و رباخواری از بین می‌رود، مردم به عبادت و اطاعت روی می‌آورند، امانت‌ها را به خوبی رعایت می‌کنند، اشرار مردم، نابود می‌شوند و افراد صالح باقی می‌مانند". ۱۸ و پیامبر (ص) می‌فرماید: "خداوند به وسیله‌ی مهدی (عج) از امت رفع گرفتاری می‌کند، دل‌های بندگان را با عبادت و اطاعت پر می‌کند و عدالتش همه را فرا می‌گیرد. خداوند به وسیله او دروغ و دروغ‌گویی را نابود می‌سازد. روح درندگی و ستیزه جویی را از بین می‌برد و ذلت بردگی را از گردن آنها بر می‌دارد". ۱۹

پي نوشت ها:

۱. فيض كاشاني، ملامحسن، ديوان شعر.

۲. شجاعي، سيد مهدي، دست دعا چشم اميد، مناجات خمسة عشر، مناجات نهم، ص ۸۱.

۳. امام خميني (ره)، سيد روح الله، سرّ الصلوة، مؤسسه تنظيم و نشر آثار امام، ص ۵.

۴. طه، ۱۴.

۵. رعد، ۲۸.

۶. معارج، ۱۹ و ۲۳.

۷. ر. ك: صافي گلپايگاني، لطف الله، نويد امن و امان (امامت و مهدويت)، ج ۳، ص ۲۸ - ۴۲.

۸. الزام الناصب، ص ۱۸۹؛ غيبت نعماني، ص ۱۶۵؛ بشارة الاسلام، ص ۱۹۹، منقول از، روزگار رهايي، ج ۱، ص ۴۷۸، ح ۵۸۵.

۹. ر. ك: روزگار رهايي، ج ۲، ص ۵۳۶، ۴۷۰؛ بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۹، ۳۹۲.

۱۰. روزگار رهايي، ج ۲، ص ۶۰۱، ۶۵۸؛ بحار، ج ۲، ص ۲۷۹ و ۳۹۲.

۱۱. بشارة الاسلام، ص ۷۱، منقول از، روزگار رهايي، ص ۶۳۹، ح ۸۸۲.

۱۲. منتخب الاثر، ص ۱۴۷؛ مسند احمد، ج ۳، ص ۳۷؛ الصواعق المحرقة، ص ۱۶۴؛ ينابيع المودة، ص ۱۳۵، ج ۳، نقل از، روزگار رهايي، ص ۶۴۲، ح ۸۹۴؛ نيز ر. ك: همان، ص ۵۹۶ و ۵۹۸.

۱۳. الزام الناصب، ص ۲۳۰؛ بشارة الاسلام، ص ۲۵۶؛ روزگار رهايي، ص ۵۹۸، ح ۷۸۰.

۱۴. هود، ۱۲۳، ۱۱۸.

۱۵. بحار، ج ۵، ص ۳۵؛ وفاة العسكري، ص ۴۹؛ منقول از، روزگار رهايي، ج ۱، ص ۵۳۰، ۵۳۱؛ نيز ر. ك: همان، ص ۷۳، ح ۵؛ ص ۶۲۵، ح ۸۴۴.

۱۶. طلاق، ۳.

۱۷. ر. ك: الميزان، عربي، ج ۱۴، ذيل آيه ۳۶، سوره ي حجر، ص ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۵.

۱۸. منتخب الاثر، ص ۴۷۴؛ الزام الناصب، ص ۲۲۸؛ الملاحم والفتن، ص ۵۴، منقول از، روزگار رهايي، ج ۲، ص ۶۰۰.

۱۹. بحار، ج ۵۱، ص ۷۵؛ الملاحم والفتن، ص ۵۶؛ غيبت شيخ طوسي، ص ۱۱۴ و . .